

Enstitüsü	:	Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı	:	İktisat
Programı	:	Yönetim Ekonomisi
Tez Danışmanı	:	Prof. Dr. Ali ÖZGÜVEN
Tez Türü ve Tarihi	:	Yüksek Lisans – Kasım 2012

ÖZET

AVRUPA BİRLİĞİ İLE AKDENİZ ÜLKELERİ ARASINDA İKTİSADİ İLİŞKİLER

Akdeniz Havzası, “Eski Dünya Karaları” olarak da bilinen Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının kesişim noktasında yer alan, bu sebeple ilk medeniyetlerden bu yana birçok uygarlığa ev sahipliği yapan bir coğrafi bölgedir. Medeniyetler arası ilişkiler tarih boyunca farklı şekillerde devam etmiş, kimi zaman mal ticareti kimi zaman ise sömürgecilik faaliyetleri şeklinde sürdürülmüştür. Günümüz modern dünyasında bu ilişkiler ticari faaliyetler üzerine yoğunlaşmış ve çağın gereklerine göre şekillendirilmiştir.

Akdeniz Havzası'nın genel olarak değerlendirmesi yapılırsa, birbirinden tamamen farklı ekonomik, politik ve sosyolojik koşullar dikkatleri çekecektir. Bu farklılıklar sebebiyle Havza iki farklı gruba ayrılacak, “Kuzey” ve “Güney” olarak adlandırılacaktır. Akdeniz'in kuzeyi, günümüzün en kurumsal uluslarüstü oluşumlarından birisi olan Avrupa Birliği ve aday ülkeleri ile temsil edilirken, güneyi Mağrip ve Maşrek ülkeleri ve bunlara ek olarak birçok açıdan kendi bölgesi için istisnai bir ülke olan İsrail tarafından temsil edilecektir. Farklılıklara kısaca değinmek gerekirse, Kuzey'de demokratik devlet şekilleri, sanayileşmiş ekonomiler, insan haklarına saygılı toplum yapıları karşımıza çıkarken, Güney'de kısa süre öncesine kadar devam eden otokratik rejimler, tarıma dayalı ekonomiler ve insan hakları ihlallerinin çokça rastlandığı toplumsal bir düzen dikkatleri çekecektir.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Akdeniz'in Kuzey'i ve Güney'i arasındaki ilişkiler resmileştirilmiş, ikili ticari anlaşmalar yerini bölgesel politikalara bırakmıştır. Bu çalışmada, ilk bölgesel politikadan günümüzde de varlığını sürdüren birlik oluşumuna kadar geçen süreç incelenecek ve istenilen amaçlara ulaşmada ne denli yol kat edildiği analiz edilecektir.

Anahtar sözcükler: Akdeniz, Avrupa Birliği, Mağrip, Maşrek, Akdeniz için Birlik
Global Akdeniz Politikası, Yenilenmiş Akdeniz Politikası,
Avrupa-Akdeniz Ortaklığı

University : **İstanbul Kültür University**
Institute : **Institute of Social Science**
Department : **Economy**
Program : **Managerial Economics**
Supervisor : **Prof. Dr. Ali ÖZGÜVEN**
Degree Awarded and Date : **MA – November 2012**

ABSTRACT

ECONOMIC RELATIONS BETWEEN EUROPEAN UNION AND THE MEDITERRANEAN COUNTRIES

The Mediterranean as a space is placed on a strategical point between the so-called “Old World” which consists of Europe, Asia and Africa. As these three continents have been the first homeland of man-kind and accordingly homeland of the first civilizations, the Mediterranean had been the intersection point of interaction among these civilizations. During history, the interaction and the relations among different sides of the Mediterranean were formed as different types. According to trend of the world order, these types became trade relations or colonialism. Today, in the new world order, relations among the Mediterranean countries has been formed as economic relations and / or trade cooperations.

When we make a rapid examination for the Mediterranean Basin, differences in economic, politic and sociologic oders will attract our attention. According to these significant differences, it will be possible to divide the Basin into two main parts: the North and the South. While the North, in other words the European Union and its candidates, represents a part of democtatic states, developed economies and respect to human rights, the South, that is to say Maghreb, Mashriq and Israel, will form a contrary image to the North, where the otocratic regimes in power, still developing economies and ignorance of human rights etc.

In this research study, the relation/cooperation and the interaction between the North and the South since the first official declaration to the on-going “union” will be analyzed and the necessities will be examined in an economical, political and sociological frame to see whether they were responded by these policies or not.

Keywords: Mediterranean, European Union, Union for Mediterranean,
Global Mediterranean Policy, Renewed Mediterranean Policy,
Barcelona Process